

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Corollaria præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

enim quis impedire potest ingressum radii solaris in aulam, claudendo fenestram, & ejus receptionem ponendo impedimentum; illum tamen jam receptum privare non potest suo effectu, jam receptum privare non potest suo effectu, nec impedire quin illum in aulam. Ita similiter nec impedire potest receptionem gratiae mirantem impedire potest receptionem gratiae efficacis, & suam indignitate Deum movere ad illam denegandam. Illi tamen jam receptae, & in anima existentis, non potest resistere (potentia saltem consequenti, & in sensu composito) vel eam frustrare effectu quem Deus efficaciter per illum intendit producere. Ut enim dicit D. Thomas supra relatus: Impossibile est hac duosimul esse, quod spiritus sanctus velit aliquem movere ad vitam charitatis, & quod ipse charitatem amittat peccando.

Ad tertium nego etiam sequelam. Sicut enim (ut perstitimus in eodem exemplo) licet homo claudendo fenestram impedire possit illuminationem Solis, non potest tamen illum ad se trahere, & advocare: ita etiam licet aliquis per motum liberi arbitrii possit seipsum impedire ne gratiam recipiat, illam tamen nec promereri nec advocare potest, nec ad illam recipiendam se disponere ex solis virtute liberi arbitrii, sed solum ex virtute ipsius gratiae, cor ejus inventis. Quia ut homo ponat impedimentum gratiae, oportet solum quod peccet mortaliter aut venialiter: quod potest ex solis virtutibus, seu potius sola defectu libertate liberi arbitrii. Ut vero se ad illam praeparat & disponat, requiritur quod elicitatum supernaturalium, cum dispositio & forma debeant esse ejusdem ordinis: quod homo praestare non potest, nisi virtute ipsius gratiae, illum moventis & applicantis. Unde dicit Augustinus de corrept. & gratia cap. 1. Liberum arbitrium ad malum sufficit, ad bonum autem parum est, nisi adjuvetur ab omnipotenti bono. Et D. Thomas 1.2. quae. 112. art. 3. ad 1. Defectus gratiae prima causa est ex nobis, sed collationis gratiae prima causa est ex Deo: secundum illud Osee 13. Perditio tua ex te Israel, tantum modo in me auxilium tuum. Et super Epistolam ad Hebraeos cap. 12. lect. 3. Hoc ipsum quod aliquis non ponit obstaculum gratiae, ex ipsa gratia procedit: unde si aliquis ponat, & tamen moveatur cor ejus ad removendum illud, hoc est ex dono gratiae Dei vocantis per misericordiam suam. Ex parte subdit: Quod ergo a quibusdam removetur illud obstaculum, hoc est ex misericordia Dei: quod autem non removetur, hoc est ex justitia ejus. Unde juxta doctrinam D. Thomae, licet Deus semper denegat homini gratiam ex justitia, & propter aliquam culpam mortalem, aut venialem, vel saltem originalem, per quam ponit vel ponit ei impedimentum, illam tamen non contrahit ex eo quod ei nullam ponit obicem, sed ex pura liberalitate & misericordia: imò potius per suam gratiam facit, quod homo vel non ponat ei obicem, vel si illud posuerit, movet cor ejus ad removendum illud.

Ex quo patet responsio ad ultimum, neganda est enim sequela Majoris. Cum enim nullus sit homo, qui per aliquam culpam mortalem, aut venialem, vel saltem originalem, gratiae impedimentum non ponat, vel posuerit: nulla potest reddi ratio, cur Deus in uno tale impedimentum tollat, vel illo non obstante, ei gratiam conferat, non vero in alio; sed ad simplicem Dei voluntatem, & ad inscrutabilia iudicia ejus, cum Apostolo necessariò recurrendum est.

Tom. I.

A Addo quòd licet denegatio gratiae, privativè sumpta, & ut se tenet ex parte hominis, aliquam in eo supponat causam; illa tamen ut est pura negatio, & primus reprobationis effectus, nullam in eo causam supponit, sed ad simplicem Dei voluntatem reducit: ut ostendemus in Tractatu de praedestinatione.

§. III.

Corollaria praecedentis doctrinae.

EX dictis colliges primò, quamlibet culpam, sive mortalem, sive venialem, imò & originalem (in sententia eorum qui causam reprobationis negativae ad peccatum originale referunt, de quo in Tractatu de praedestinatione) sufficere, ut Deus gratiam suam efficacem ad vitandam peccatum etiam mortale, justo interdum, pro judiciorum suorum inscrutabili profunditate, denegat. Quare cum nemo, quantumvis iustus & sanctus, sit immunis à peccato originali, imò nec actuali, saltem veniali, ut definit Tridentinum sessione 6. can. 23. nemo est qui non humiliter agnoscere debeat, pro merito peccatorum suorum se posse à Deo justè derelinqui, adeoque ne id fiat, cum Regio Vate identidem exclamare: *Adiuro meus esto Domine, ne derelinquas me*; & qui, ut monet Apostolus supra relatus, non debeat cum timore & tremore operari salutem. Unde Leo Papa serm. 8. de Epiphania: *Hac Sanctis causa est tremendi atque metuendi, ne ipsi in operibus pietatis elati, deserantur ope gratiae, & remaneant in infirmitate naturae.*

Omnibus etiam veraciter humilibus, habenda semper est praeculis egregia Ricardi Victorini hac de re sententia: de statu interiori hominis parte 1. cap. 22. *Gratia (inquit) quam semel homo accepit ante peccatum, justè subtrahi non potuit, quam esset praeter meritum acceperat, sine culpa tamen amittere non debebat: nunc autem omni hora potest justè subtrahi, quia nunquam potest homo sine culpa inveniri.*

Obiervandum tamen est, quod licet omnia peccata, non solum mortalia, sed etiam venialia, gratiae efficaci ponant impedimentum; & sint sufficiens causa, cur illam Deus denegare possit, etiam justo, ad superandam tentationem: superbia tamen & praesumptio, ac in propriis virtutibus fiducia, maximum divinae gratiae ponit obicem, ut eleganter declarat D. Bernardus serm. 54. in Cantica, his verbis: *In veritate didici, nihil equè efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si coram Deo inveniaris non altum sapere, sed timere, Beatus homo qui semper est pavidus. Time ergo cum arriserit gratia, time cum abierit, time cum denud revertetur: hoc est semper pavidum esse. Succedant vicissim sibi in amore tres isti timores, secundum quod gratia vel adesse dignatur, vel offensa recedere, seu iterum placata redire sentitur. Cum adesse, time ne non dignè opereris ex ea, nam hoc monet Apostolus, videte inquit ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Quod si recesserit, multò magis timendum: plane multò magis, quia ubi deficit tibi gratia, deficit tu. Tunc ergo subtracta gratia, tanquam mox casurus time & contremisce, Deo tibi ut sentis irato, quia reliquit te custodia, nec dubites causam esse superbiam, etiam si non appareat: quod enim nescis, scit Deus, & qui te iudicat.*

Nnn

car,

cat, ipse est. Nunquid qui humilibus dat gratiam, A
humili aufert datam? Ergo argumentum superbie,
privatio est gratia.

147 Ex dictis etiam intelliges difficile testimo-
nium Divi Thomae, qui exponens hæc verba
Christi Joan. 17. Ego pro eis rogo, non pro mundo,
sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt, sic ait: Di-
cendum quod Christus quantum est de se pro omnibus o-
ravit, quia oratio sua, quantum est de se, efficax est
ut valeat toti mundo, sed tamen non in omnibus sorti-
tur effectum, nisi in Sanctis & Electis Dei, & hoc prop-
ter impedimentum mundanorum.

His enim verbis non intendit docere (ut aliqui
existimant) quod oratio Christi, ejusque volun-
tas absoluta, & gratia efficax per illam obtenta, B
vel preparata, sit dependens quantum ad usum
& efficaciam à libero hominum arbitrio, ita ut
possit frustrari, & reddi inefficax per ejus resi-
stentiam & dissentium, ut docent Molina & alii
Recentiores. Sed tantum vult, quod liberum
hominis arbitrium, per culpam mortalem, vel
venialem, potest ponere obicem & impedimen-
tum gratia efficaci, & se reddere indignum ejus
receptione, seu suam indignitate movere Deum ad
illam denegandam, non tamen illam jam recep-
tam, & in anima existentem, abjicere, & frustra-
re suo effectu: ut exemplo radii solaris, cujus re-
ceptioni homo potest ponere impedimentum, C
claudendo oculos, vel fenestram, non tamen
illum jam receptum frustrare suo effectu, & ejus
illuminationem impedire, supra declaravimus.
Quod autem hic sit verus, & germanus sensus
D. Thomae, satis aperte indicant hæc verba: *Et
hoc propter impedimentum mundanorum*, quibus si-
gnificat mundanos (id est reprobos & peccato-
res) per peccata quæ committunt, divinæ gra-
tia ponere impedimentum. Et licet illud etiam
interdum ponatur à sanctis & electis, Deus tamen
in eis illud vincit, seu ab eis remouet per
suam misericordiam, & propter merita Christi,
qui pro eorum salute rogavit, non tamen in
mundanis & reprobis, quia pro eis Christus non
oravit, ut vitam consequerentur æternam, sicut
pro prædestinatis, ut disp. præcedenti art. 2. ex-
posuimus.

§. IV.

*Exponuntur quadam testimonia D. Augustini &
sancti Thomae qua videntur favere Ad-
versariorum sententia.*

148 **O**bjiciunt in primis Adversarii, quod Divus
Augustinus interdum docet, ex duobus
hominibus æquali auxilio gratia præventis, unum
propria voluntate converti, & tentationi
resistere, non verò alterum: Ergo ex Augustino
voluntas Dei non est efficax de se, sed ex consen-
su & determinatione liberi arbitrii. Consequen-
tia patet, Antecedens probatur ex Augustino li-
bro de prædest. & gratia cap. 15. ubi parificat
quantum ad omnia Pharaonem & Nabuchodonosor:
in natura, in dignitate, in pœna quæ flagellati
sunt à Deo causa, quia uterque populum
fuerunt diversi, quia unus, inquit, manum
Dei sentiens, in recordatione propria iniquitatis inge-
muit, alter libero contra Dei misericordissimam veri-
tatem pugnavit arbitrio. Idem docet 12. de Civit.
cap. 6. de duobus æquali tentatione visâ mulie-

ris pullatis: Si aliqui duo (inquit) equaliter affecti
animo & corpore, videant unius corporis pulchritu-
dinem, quæ visâ unus eorum ad illicitè perfructum
moveatur, alter in voluntate pudica stabili perseveret,
quid putamus esse cause ut in illo fiat, in illo non fiat
voluntas malæ, quæ illam rem fecit in quo facta est. Ne-
que enim pulchritudo illa corporis: nam eam non fecit
in ambobus, quandoquidem amborum non dispariter
occurrit aspectibus. An caro intuentis in causa est? Cur
non & illius? An vero unius? Cur non utriusque?
Ambos enim & animo & corpore equaliter affectus
fuisse prædicimus. An dicendum est, Alterum eorum
occultâ maligni spiritus suggestionem tentatum, quod
non eidem suggestioni & qualicumque suasioni, quasi
propria voluntate consenserit? &c. Cui difficultati
postea sic respondet: *Ut hoc quoque impedimen-
tum ab ista questione tollatur si eadem tentatione am-
bo tententur, & unus ei cedat atque consentiat, alter
idem qui fuerat perseveret, quid aliud apparet, nisi
unum voluisse, alterum noluisse à castitate desistere?* 1.
tem libro 1. ad Simplicianum quaest. 2. loquens
de Electis dicit: *Si voluisset & incurrisset, Dei adju-
rio pervenisset.* Et de spiritu & littera cap. 3. docet
quod visorum suasionibus agit Deus, ut velimus &
credamus, sive extrinsecus, per Evangelicas exhortatio-
nes &c. sive intrinsecus, ubi nemo habet in potestate
quid ei veniat in mentem; sed consentire vel dissentire
propria voluntatis est.

Respondeo negando Antecedens. Ad cuius
primam probationem, in primis dico non esse
certum, sed dubium, an liber de prædestinatione
& gratia sit Augustini, & propterea à Lovaniensibus
in appendicem esse rejectum.

Respondeo secundo, Augustinum ibidem lo-
qui tantum de auxiliis externalis, vel de interna
moraliter tantum excitantibus (illa enim pos-
sunt esse æqualia in consentiente & non con-
sentiente) non autem de auxiliis efficacibus &
physicè præventivibus, quæ admittit locis su-
pra à nobis relatis: talia enim auxilia temper
sunt majora in eo qui convertitur, quam in alio
qui non convertitur. Et ita clarè se explicat S.
Doctor ibidem: dicit enim quod Nabuchodonosor
manum Dei sentiens & ingemiscens panituit,
quia illi ut miraretur adsuit divinum præsidium, alteri
ut induraretur desuit.

Ad secundum testimonium, similiter respon-
det Vazquez, Augustinum eo loco equiparare
illos duos juvenes, solum quantum ad circum-
stantias, & exteriora signa, non autem quantum
ad auxilia intrinseca.

Secundo respondeo quod intentio Augustini
in eo loco solum est ostendere, quod consen-
sus in tentationem oriatur à voluntate propria
ut deficiente, & non solum ex eo quod natura
est: quia ibi loquitur expressè de origine mali
& peccati unde sit, cum ipsa natura sit bona, &
dicit oriari ex propria voluntate, ut ex nihilo fa-
cta est, seu ut defectibilis est. Resistencia autem
contra hanc tentationem, licet propria volun-
tate fiat, non tamen propria voluntate modo
sumptâ, vel auxilio tantum morali excitatâ, sed
voluntate preparatâ, determinatâ & applicatâ
per gratiam; ut clarè docet idem Augustinus
locis supra relatis, præsertim de dono perse-
verantia cap. 13. ubi ait: *Nos ergo volumus, sed
Deus in nobis operatur & velle: nos ergo operamur,
sed Deus in nobis operatur & operari pro bona vo-
luntate. Hoc nobis expedit & credere, & dicere: hoc
est primum, hoc verum, ut sit humilis & submissus
consensus.*